

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave a úrovni rozvíjaní kompetencií v oblasti informačných a komunikačných technológií v základných umeleckých školách v školskom roku 2008/2009 v SR

V základných umeleckých školách (ZUŠ) sa počas inšpekčného výkonu sledoval aj stav a úroveň rozvíjania kompetencií v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT). Úloha sa plnila na podnet Ministerstva školstva SR. Podkladom na vyhodnotenie tejto úlohy boli hospitácie v jednotlivých odboroch a zistenia z dotazníkov, ktoré boli zadávané riaditeľom škôl. Úloha sa plnila v **33** ZUŠ (11,96 % celkového počtu ZUŠ v SR), z toho v **26** štátnych, **2** cirkevných a v **5** súkromných. Získané informácie a poznatky o stave a úrovni rozvíjania IKT v ZUŠ sa dopĺňali voľným rozhovorom s riaditeľom školy a učiteľmi. Otázky v dotazníku sa týkali oblastí, ktoré významne ovplyvňovali rozvíjanie kompetencií v IKT (zriadenie a využívanie učebne IKT; počet PC na žiaka; súťaže a aktivity z oblasti IKT; ďalšie vzdelávanie učiteľov).

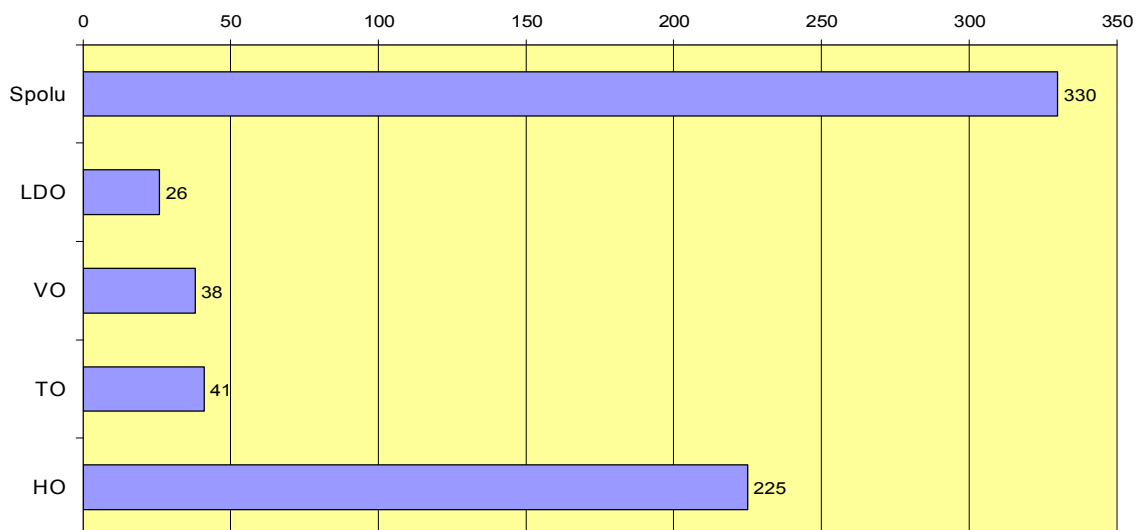
V ZUŠ boli možnosti a zdroje na rozvíjanie informačných kompetencií žiakov prostredníctvom výpočtovej techniky obmedzené. Zo zistených údajov z dotazníkov zadávaných riaditeľom ZUŠ vyplynulo, že len **9** (27,27 %) zo sledovaných **33** škôl má zriadenú učebňu IKT (učebne mali zriadené v Nitrianskom, Prešovskom a Trnavskom regióne). Poddimenzovaný je aj počet PC vzhľadom na počet žiakov, ktorí ZUŠ navštevujú. Stav a úroveň rozvíjania kompetencií v oblasti IKT v ZUŠ z tohto dôvodu, je v niektorých regiónoch (Bratislava, Trenčín, Banská Bystrica, Žilina) pomerne ťažké hodnotiť.

Z dotazníkov bolo zrejmé, že väčšina škôl, vlastníacich učebňu IKT, využíva počítače prevažne v čase mimo vyučovania. Učitelia ich využívajú na získavanie informácií k preberanému učivu, videonahrávok profesionálnych umelcov, na prezeranie výtvarných prác v rôznych galériách. Ďalej učitelia využívajú PC pri aranžovaní a príprave notového materiálu pre rôzne hudobné zoskupenia, využívajú počítačovú grafiku pre potreby školy (pozvánky, plagáty, oznámenia...), nahrávajú vystúpenia žiakov na CD a DVD nosiče. Niektoré ZUŠ môžu využívať IKT v základnej škole, v ktorej sídlia, zatiaľ však nemajú vhodné edukačné programy, ktoré by zodpovedali potrebám vyučovania ZUŠ. Interaktívnu tabuľu nevlastnila žiadna zo sledovaných ZUŠ. Osobné počítače určené na riadiace a ekonomické činnosti vlastnili všetky ZUŠ.

Učitelia ZUŠ sa v IKT vzdelávajú sporadicky, prevažne privátne, podľa vlastných záujmov; len učitelia niektorých škôl sa v oblasti IKT vzdelávali systémovo (ECDL – SPSE európsky vodičský preukaz na počítače Start, projekt ESF, vzdelávanie organizované ZŠ v Školskom výpočtovom stredisku Piešťany; v Metodicko-pedagogickom centre Bratislava).

Počas **33** tematických inšpekcií v ZUŠ sa uskutočnilo celkom **330** hospitácií, z toho na **225** hodinách hudobnej náuky a spevu v hudobnom odbore (HO), na **41** hodinách v tanečnom odbore (TO), na **38** hodinách vo výtvarnom odbore (VO), na **26** hodinách v literárno-dramatickom odbore (LDO).

Počet vykonaných hospitácií

Učitelia zadávali žiakom úlohy na využitie IKT alebo získavanie a spracovanie informácií priamo vo vyučovacom procese len sporadicky, aktívne so vzdelávacími programami pracovali žiaci na **19 hodinách** (5,76 %). Získané poznatky vedeli využiť v ďalšej práci podľa pokynov učiteľov. Súviseli s rozvíjaním teoretických poznatkov a ich uplatnením v praktických úlohách. Záujem o využívanie IKT sa najvýraznejšie prejavoval pri prezentácii nového učiva, opakovaní a kontrole získaných vedomostí, pri ktorých práca s počítačom zabezpečila zvýšenú aktivitu žiakov a umožňovala im individuálne pracovné tempo. Úlohy, ktoré si vyžadujú získanie dát alebo informácií z informačných a komunikačných zdrojov boli žiakom zadávané zväčša na hodinách hudobnej náuky v HO (aj ako domáca úloha – získanie informácií o hudobnom skladateľovi a umeleckom štýle). Využívali informácie z literárnych zdrojov (biografie, časopisy, encyklopédie, katalógy), z hmotných zdrojov (hudobné nástroje, modely, obrazy) a zo zvukových nosičov. Elektronický edukačný program mohli ako systémovú súčasť vzdelávania využívať sporadicky iba žiaci výtvarného odboru. Riešili zobrazovanie priestorových objektov a ich usporiadanie v elektronickom programe. Žiaci vedeli získané informácie spracovať a aplikovať, čím sa posilňovali ich komunikačné kompetencie. Mali vytvorené potrebné návyky a zručnosti, ovládali prácu s počítačom. Žiaci vedeli samostatne i v skupinách použiť a spracovať dáta alebo informácie z iných zdrojov (texty o spisovateľoch, dopĺňovanie stupnicového radu, expozície výtvarných diel...). Počítač využívali pri vyučovaní hudobnej náuky na prezentovanie ukážok z diel skladateľov jednotlivých období, vyhľadávanie ich charakteristických znakov a súvislostí s inými druhmi umenia, poznávanie jednotlivých hudobných nástrojov a nástrojových skupín. Vhodne boli využité počítače aj pri opakovaní učiva. V tanečnom odbore bola využitá prezentácia pohybových prvkov pri vysvetľovaní tanečných variácií.

Rozvíjanie informačných kompetencií žiakov prostredníctvom IKT sa v ZUŠ realizuje len minimálne vzhľadom k ich nedostatočnému vybaveniu výpočtovou technikou i k špecifikám vyučovania v ZUŠ. Učebne IKT sú zriadené v 9 z 33 sledovaných škôl. Školy, ktoré disponujú prostriedkami IKT využívajú výpočtovú techniku prevažne v čase mimo vyučovania. Niekoľko riaditeľov ZUŠ v dotazníku uviedlo, že učitelia pracujú s počítačmi na vyučovacích hodinách v rámci rôznych predmetov. Hospitáciami sa zistilo, že len málo zo sledovaných hodín bolo zameraných na rozvoj kompetencií žiakov v oblasti práce s IKT. Vo vyučovacom procese sa využívali IKT najmä na prezentáciu nových poznatkov, opakovanie učiva, zadávanie úloh na získavanie a spracovávanie informácií z internetu. Žiaci prejavovali o prácu s počítačom záujem. IKT využívali na samostatnú i skupinovú prácu pri opakovaní a utvrdzovaní osvojeného učiva. Pri práci preukazovali rozdielne vedomostí

a počítačové zručnosti. Vzdelávanie učiteľov zamerané na používanie informačných technológií je sporadické a absolvovala ho len časť učiteľov.

Oblasť, ktorá si vyžaduje zlepšenie, je podľa riaditeľov ZUŠ vybavenie škôl výpočtovou technikou. Sledované ZUŠ neboli dostatočne vybavené IKT, ktorú by mohli pedagógovia a žiaci využiť priamo vo výchovno-vzdelávacom procese. IKT využívajú zväčša pedagógovia individuálne pri príprave pomôcok a pracovných materiálov pre žiakov, žiaci v rámci domácej prípravy na vyučovanie a pri tvorbe skupinových projektov z oblasti histórie výtvarného a hudobného umenia.